

Slovenski dom

Štev. 53

V Ljubljani, v soboto, 6. marca 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. MilanoUredništvo in uprava: Kopitarjeva 6 Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6 LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Attività di artiglieria e di reparti esploranti Un trasporto truppe brasiliano ed una motonave americana affondati — Bougie e Philippe- ville bombardate

Il Quartier Generale delle Forze Armate com-
unica in data di 5 marzo 1943-XXI il seguente
bollettino di guerra no. 1014:

In Tunisia vivace attività di artiglieria e di
reparti esploranti.

I porti di Bougie e di Philippeville sono stati
attaccati da nostri aerei.

Velivoli nemici lanciavano alcune bombe su
Napoli, Salerno e San Vito (Nola) causando
lievi danni: 6 morti e dieci feriti a San Vito.
Un apparecchio colpito dal tiro della difesa è
precipitato al suolo presso Latina (Benevento).

Nell'Atlantico meridionale un nostro sommer-
gibile, al comando del tenente di vascello Roberto
Rigoli, ha affondato un trasporto truppe brasiliano
da 7000 tonnellate ed una motonave americana da
12.000 tonnellate.

Nota al Bollettino n. 1014:

Le due pattuglie di nostri cacciatori, citate nel
Bollettino di ieri per avere abbattuto tre caccia
nemici, erano comandate dal sottotenente Roberto
Giuseppe da Montafia (Asti) e dal sergente mag-
giore Dotta Ettore da Cagliari.

Topniško in ogledniško delovanje

Brazilska prevozna ladja s četami
in ameriška motorna ladja
potopljena — Bougie in Philippe-
ville bombardirani

Italijansko uradno vojno poročilo pravi:
V Tunisu živahno delovanje topništva in ogled-
niških oddelkov.

Naša letala so napadla pristanišči Bougie in
Philippeville. Nasprotna letala so odrgla nekaj
bomb na Napoli, Salerno in San Vito (Nola)
ter povzročila lahke škodo; 6 mrtvih in 10 ranjenih
v San Vito. Letalo, ki ga je zadel strel obram-
be, je treščilo na tla v bližini Latine (Benevento).

Na južnem Atlantiku je naša podmornica pod
poveljstvom ladijskega poročnika Roberta Rigolija
potopila 7000 tonsko brazilske prevozne ladje
s četami in ameriško motorno 12.000 tonsko ladjo.

Dodatek:

Skupini naših lovcev, ki smo ju navedli v več-
rajšnjem poročilu, ker sta sestrelili 3 nasprotna
lovca, sta bili pod poveljstvom podporočnika Ro-
berto Giuseppe da Montafia (Asti) in narednika
Dotta Ettore da Cagliari.

Članek ministra Göbbelsa o razlikah med letom 1918 in letom 1943

»Danes zaupamo le sili svojega orožja«

Berlin, 6. marca. s. V članku pod naslovom
»Prej in zdaj«, objavljenem v tedniku »Das Reich«,
odgovarja nemški propagandni minister dr. Göb-
bels na dolgo in široko nasprotnikovi propagandi
o nevarnosti judovstva in boljševizma, potem pa
ugotavlja, da se nasprotnik strahovito moti, ako
misi, da drži njegova primerjava med 1. 1918. in
letosnjim letom. Brez ozira na to, da vojaški po-
ložaj v 1. 1943. nima nič skupnega s položajem
v 1. 1918., ugotavlja minister bistveno razliko med
tedanjim stanjem in današnjim: 1. tedaj je nemško
ljudstvo drvelo za sovražniki države, danes pa zve-
sto in slepo sledi svojemu vodji; 2. tedaj ni nihče
govoril o drugem kakor o miru, danes pa vse go-
vori o vojni; 3. tedaj je bilo bojišče popolnoma
prepuščeno samemu sebi, danes pa tvori bojišče
in zaledje eno samo enoto; 4. tedaj je nemško lju-
dstvo klicalo svoji vladi, naj »vendar že naredi ko-
nece«, sedaj pa veleva njegov klic, da je treba še
bolj pritiskati; 5. tedaj smo verovali nasprotniku,

danes pa zaupamo zgolj sili svojega orožja.

V prvi svetovni vojni ljudje prav za prav niso
vedeli, za kaj gre, danes pa to točno vemo. Narod,
ki je bil 1. 1918. čisto blizu zmage, si je dal to zma-
go izviti iz rok iz slepega zaupanja, danes pa ne
bo ponovil iste napake, pač pa bo znal temeljito
izraziti veliko srečo sedanjega časa. To zimo je
nemško ljudstvo gledalo smrti v lice. Ko se je smrt
približala, se je dvignil ves narod in jo s podvo-
jenimi močmi pregnal. Trenutno prebivamo neke
vrste dobo okrevanja zavoljo težke preteklosti, da
bomo pripravljeno zadati nove udarce. Sovražnik
se je prehitro veselil, kajti narod, ki je bil zapisan
smrti, živi in bo še dolgo živ. Sedaj se začenja
drugo obdobje, katero bodo morali priznati tudi oni
drugi. Zima, ki gre h koncu, nas je postavila v trdo
preizkušnjo, toda naredila je tudi svoje dobro, kon-
čuje minister, ker smo pogledali v obraz težki gro-
zni, ki nam grozi in nam bo grozila tako dolgo,
dokler je ne bomo končno veljavno odstranili.

Mirno ugotavljamo ta divji izliv sovražnikove
besnosti — pripominja »Abends Zeitung«, pri tem
pa opozarjamo, da bo tisti, ki seje sovraštvo, so-
vražstvo tudi žel in da bo ta žetev izredno obilna.

Poljska se obupno oklepa praznih angleških obljub
Stockholm, 6. marca. s. Švedski list »Tages-
posten« se v svojem uvodniku bavi s sporom med
pobeglo poljsko vlado in med Mosko ter piše med
drugim: »Spor med Poljaki in Rusi glede bodočih
vzhodnih poljskih mej nudi snov za smešne zgod-
bice, če ne bi bila tako resna zadeva. Poljska vidi,
da se njena bodočnost razbija v čimdalje gostejšo
poročja glede poljskih mej iz 1. 1939., potem pa
še atlantske karte, s katero se tudi Rusija strinja
Toda prvo kakor drugo poročje je brez vsake
vrednosti. V atlantski karti je namreč povedano,
da bodo narodi, ki jih je vojna zadela, nekega dne

spet dobili svojo neodvisnost. Anglija in Združene
države pa so po svojih velikih novinarjih jasno
izjavile, da ne nameravajo ovirati sovjetske vlade,
ki hoče imeti v bodoči Evropi odločilno besedo.
vsaj za ves del do Rena. Angleške sile torej ne
bodo podpirale kake protiboljševiške diplomacije,
kakor je nedavno napisal ameriški novinar Walter
Lippmann. Spriči takih izjav, zaključuje list, je
atlantska karta samo kosček papirja brez sleherne
veljave, vsaj kolikor zadeva Rusijo. V njej je še
manj poročja, kakor ga je bilo v 14 Willsonovih
točkah, katerih vrednost je danes v Evropi vsa-
komur jasna.

Sovjetske sile ob Kubanu docela razkropljene

Lisičansk osvojen — Sovjetski poskusi pri Kursku, Orlu, med Gžatskim
in Ilmenskim jezerom krvavo zavrženi — Hudi boji pri Staraji Rusi —
V Tuniziji topniško in ogledniško delovanje

Hitlerjev glavni stan, 6. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno
vojno poročilo:

Močne sovjetske sile, ki so se z izkoriščanjem
ledu poskušale obkoliti severno krilo kubanskega
mostišča, so bile v zadnjih dneh razbite in v so-
delovanju z letalstvom zasledovane dalje v lagune.
Več sto ujetnikov in mnogo plena v orožju in v
orodju je padlo v nemške roke. Sovjeti so imeli
velike krvave izgube.

Na bojišču ob Doncu so bili zopet zavzeti šte-
vilni kraji, med njimi mesto Lisičansk. Zaledje je
bilo očiščeno in več razpršenih sovjetskih skupin
prisiljenih k boju in uničenih.

Južno od Harkova obkoljena 3. sovjetska ar-
mada je stisnjena na najozji prostor ter na tem,
da bo uničena. Tudi včeraj so se ponesrečili po-
izkusi izpadov.

V nadaljevanju svojih napadov zahodno od
Kurska in severozahodno od Orla je utrpel na-
sprotnik zopet najtežje izgube.

Na bojem odseku med Gžatskom in Ilmen-
skim jezerom so se v obrambnem ognju zrušili
številni krajevni sunki in napadi.

Na obeh straneh Stare Ruse je prešel nasprot-
nik po močni topniški pripravi z množičnimi sila-

mi in uporabi oklepnih sredstev ter bojnih letal
k napadu. Po sprememb polnih bojih, se je posre-
čilo zopet z najtežjimi sovjetskimi izgubami vse
napade odbiti. Letalstvo je imelo pri tem obramb-
nem uspehu posebne zasluge.

Na tuniškem bojišču je bilo včeraj živahno
topniško in ogledniško delovanje. Z napadi v str-
moglavih in nizkih poletih so nemške letalske sku-
pine prizadele nasprotniku znatne izgube. Odde-
lek bojnih letal je v pretekli noči napadel prista-
niške naprave v Philippevillu. Tri velike prevozne
ladje so bile težko zadete.

Letala za dolge polete so na Atlantiku zažgala
tri velike trgovske ladje, ki so običajno močno
nagnjene.

Včeraj podnevi je skupina ameriških bombni-
kov napadla nizozemsko in zahodno nemško ozem-
lje. Zaradi bombnih zadetkov je imelo prebival-
stvo izgube. Ubilih je bilo večje število nizozem-
skih otrok. Lovci so sestrelili v tej skupini deset
štirimotornih bombnikov. Posamezna britanska le-
tala so metala v pretekli noči bombe na kraje v
zahodni Nemčiji in so izvedla motilne polete nad
obalnim ozemljem Vzhodnega morja. Ena letalo
je bilo sestreljeno.

Bojna črta na vzhodu zdaj ustaljena

Sovjeti so strahotno žrtvovali, a brez pravega uspeha

Berlin, 6. marca. s. V pristojnih krogih se je
izvedelo, da se bojna črta na vzhodu polagoma
utrjuje na vseh odsekih. Severozahodno od Kurska
se je nemška obramba odločila za gibljivo vojsko-
vanje, da bi zmedla sovjetske načrte. Nemški proti-
napad na donskem bojišču uspešno napreduje. Me-
sto Lisičansk je bilo zavzeto. Južno od Harkova so
nemške sile na tem, da bodo uničile tretjo sovjets-
ko oklepno armado, o kateri je bilo že v včeraj-
šnjem vojnem poročilu javljeno, da je obkoljena.
Na tem odseku je nemško letalstvo strahovito na-
padalo obkoljene sovjetske čete. Vrh tega so nem-
ška letala razkropila oklepne in pehotne oddelke
severozahodno od Kurska ter ponoči in podnevi
bombardirala železniške proge med Donom in Don-
cem. Izvedelo se je tudi, da so nemška letala za
dolge polete na Atlantskem morju včeraj napadla
tri nasprotna trgovska ladja s skupno 23.000 to-
nami. Na ladjah so izbruhnili veliki požari, po-
zneje pa so se jele potapljati.

Berlin, 6. marca. s. Potem ko so nemške čete
v zadnjem tednu imele več uspehov, sodijo v ber-
linskih krogih, da se bo nemška bojna črta v bliž-
nji bodočnosti le še težko kaj premaknila proti
zahodu. Razen maloštevilnih odsekov, na katerih

se je nemško vrhovno poveljstvo odločilo še za
gibljivo vojskovanje, je vse bojišče trdno ustaljeno.
Poudarjajo, da ni to samo posledica odjuge, ki se
posebej otežkoča vojaške nastope tako nasprotniku
kakor nemškim četam, marveč uspeh protinapadov
nemških sil v poslednjih treh tednih. Ti bodo po
vnaprej določenih načrtih še hujsi. Sicer v voja-
ških krogih priznavajo, da se nemške čete še zma-
rjajo bojujo z zelo močnimi sovjetskimi silami, ki
skušajo na srednjem in severnem odseku dobiti v
roke pobudo, ki jim je bila iztrgana iz rok. Ven-
dar je treba računati s tem, da sovržni poskusi
ne bodo dosegli bog ve kakšnih uspehov, ker je
nemško vrhovno poveljstvo ob pravem času in hu-
do spretno izpraznilo Ržev in Demjansk. Zato na-
sprotnik pri svojih naporih ne bo dosegel drugega
kakor nesmiselne žrtve še večjih svojih vojaških sil.

Za boje v poslednjih tednih je značilno to, da
nasprotnik ne uporablja več tako velikega števila
oklepnikov, posebno odkar so nemške divizije uni-
čile močnejše oklepne skupine, ki so bile zbrane
na odseku južno od Harkova ter se pomikale proti
Dnepropetrovsku. V eni sami bitki so nemške čete
strle večino sovjetskih oklepnikov ter zavrnile
grožnjo, ki je pretila Ukrajini. S tem je ves boj
dobil drugačno lice. Sovjetom se namreč ni po-
srečilo doseči cilje svojih velikanskih naporov in
tako se je izkazalo, da so bile vse njihove velikan-
ske žrtve v moštvi in orožju čisto zaman. V voja-
ških krogih govorijo tudi o ponovni zasedbi Pro-
letarskaje in Lisičanske ter poudarjajo, da je ta
uspeh v posredni zvezi z znano nad sovjetskimi
oklepnimi silami južno od Harkova, hkrati pa da
dokazuje, kako uspešne so zdaj nemške divizije,
ki so oborožene s popolnejšim in boljšim orožjem.

Angleško-ameriški načrti za gospodarsko zasuznjenje Evrope po vojni

Lisbon, 6. marca. s. Združene države in An-
glija si že zdaj belita glavo z vprašanjem, kako
bo z gospodarstvom in financami Evrope po
končani vojni. V teku so pogajanja med obema
bogataškima demokracijama in zaveznicima. Po-
govarjajo se, razpravljajo in sklepajo, ne da
bi se zavedali, da je vse to delo in mučenje po-
litičkov ter finančnikov odvisno od zmage zavez-
nikov in od zasuznjenosti sveta njihovim kor-
stim: To sta dve stvari, ki nimata na sebi prav
nobene verjetnosti, da bi se izpolnili, čeprav si ju
v Londonu in Washingtonu na vso moč žele.
Vsi načrti, katere so angleško-ameriški finanč-
niki v potu in znoju izdelali, merijo zgolj na
edin cilj: razbiti način izmenjave, s katerim se
je Evropa osvobodila gospodarjenja obeh boga-
taških demokracij. Združene države, ki imajo
v skladiščih večino svetovnega zlata, in Velika
Britanija, ki ima v Južni Afriki največje rud-
nike zlata, bi rade takoj sklenile sporazume s
svojimi vazalnimi državami in jih vklenele v
gospodarsko-financične verige, s katerimi so že
prej leta in leta držale v sužnostj ves svet.

Težave Irske zavoljo nevtralnosti

Lisbon, 6. marca. s. Poročila, ki prihajajo iz
Irske, odkrivajo, kakšne težave ima ta država s
svojo nevtralnostjo, na katero stalno pritiskajo
Angleži in Amerikanci. Država se odločno bori z
vsemi težavami ob težkih žrtvah. Prehrabeno
stanje je precej težavno, vlaki se morajo pogosto-
krat ustaviti sredi proge, ker zmanjkuje premoga,
katerega je svoj čas dobavljala Anglija. Vzile temu
pa ostaja Irska še naprej nevtralna in daje vsemu
svetu zgled čudovite odpornosti in zvestobe last-
nim ciljem. Dovolj bi bilo, da bi dala Irska An-
gležem in Amerikancem na razpolago svoja po-
morska oporišča, pa bi dobila ves premog, ki ga
potrebuje, in bi potem lahko s polnimi pljuči za-
dihala. Toda vključ žrtvam in trdotam se Irska
upira, kajti angleško gospostvo, puritanska hinav-
ščina in britanska nasilnost, ki se je tam uvelja-
vala skozi stoletja, so pustile neizbrisne sledove.
Irsko stališče je obenem resen opomin za vse dru-
ge narode v podobnem položaju.

Perziji grozi nova vladna kriza

Ankara, 6. marca. s. Komaj dober mesec je
minil, odkar je prišla na krmilo nova perzijska
vlada, že grozi nova vladna kriza. Položaj se je
namreč poslabšal zavoljo tega, ker vlada ni bila
koeinflaciji in prehrabnim težkotam. Medtem
pa izginjajo živila celo s črne borze. Ukinjeno je
bilo razdeljevanje skromnih količin kruha, katere
so nekaj tednov podeljevale britanske vojaške obla-
sti. Nezadovoljstvo je splošno in opozicija, katero
vodi Saet, hudo napada vlado, ki bo imela, kakor
kaže, zelo kratko življenje.

Dnevnik nasprotnikovih bedastoč

Rim, 6. marca. s. Včerajšnji »dnevnik nasprot-
nikovih bedastoč« objavlja:

London. — List »Evening Standard« objavlja
novico, da je von Ribbentrop postavil Italiji sle-
deče štiri zahteve: 1. poslati mora pol milijona
delavcev v nemško industrijo; 2. poslati mora 15
divizij na vzhodno bojišče; 3. v službo mora po-
staviti vso svojo mornarico z nemškimi mornarji
in vojak! 4. ukiniti vso propagando proti Nemčiji
in Hitlerju. Mussolini je te zahteve sprejel, pač pa
je odklonil peto, da mora namreč grofu Ciano
vrniti odvzeto mesto.

London. — List »Daily Sketch« pravi, da je
moral Italija ojačiti stražo ob švicarski meji, da
bi preprečila naraščajoče tihotapljenje denarja in
umetnin iz Italije v Švico in da je bilo 32 italijan-
skih carinskih uradnikov prijetih zavoljo sodelo-
vanja pri teh tihotapstvih.

London. — List »Daily Sketch« piše, da je
Hitler odklonilno odgovoril na Ducejevo zahtevo,
da bi tudi on italijanski general sodeloval pri iz-
delovanju načrtov za obrambo zahodne Evrope
proti morebitnemu zaveznikskemu izkrcanju. List
pristavlja: Odklonilni odgovor so Nemci utemeljili
rekoč, da bi mešano sodelovanje zapletlo položaj
v korist zaveznikov. Mussolini pa je s svoje strani
opozoril Hitlerja na to, da je mešano ameriško-
angleško poveljstvo v Severni Afriki rodilo dobre
uspehe.

London. — List »Daily Telegraph« obravnava
v uvodniku obisk von Ribbentropa v Rimu in piše
med drugim: Malo pred božičem je bilo grofu Ciano
in maršalu Caveru ukazano, naj se pojavita
pred Hitlerja. Konec januarja pa je bil Caveru
odpuščen, teden dni za njim pa je tudi Ciano do-
živel isto usodo.

Dva poljska socialisti usmrčena v Rusiji

Buenos Aires, 6. marca. s. Sovjetsko velepo-
slanstvo v Washingtonu je objavilo, da sta bila
dva poljska Juda Ehrlich in Alter, bivša socialis-
tična voditelja, v Rusiji obsojena, ker sta, po-
tem ko sta ušla smrtni kazni, ponovno začela
s sovražnostmi in naslavljal na sovjetske čete
pozive, naj se ne bore, pač pa sklenejo z Nemci
mir. Ameriška javnost se je za obsodbo začela
zanimati zavoljo objave, podane v listu New
York Times, podpisane od ameriškega pred-
stavnika glavne judovske delavske zveze na
Poljskem, ki je hotela s tem podati prikaz taj-
nega judovskega delovanja na Poljskem. Vele-
poslanik Litvinov je poslal pojasnilo delavske-
mu voditelju Greenu in razložil ta primer, po-
tem, ko je Green poskušal posredovati z brzo-
javko, naslovljeno na sovjetskega komisarja za
zunanje zadeve Molotova.

Vesti 6. marca

Finančno stanje Kanade se vedno bolj slabša
zaradi vojnih dajatev in zaradi dajatev v
denarju Angliji, ki so narasle že na 2 mili-
jardi kanadskih dolarjev. Kanadski finančni
minister je sporočil zbornici, da bodo
znašali vojni stroški za tekoče finančno
leto, ki se prične s 1. aprilom, 3.320 milijon-
ov dolarjev kanadskih dolarjev. Največ
tega denarja pa bodo uporabili za vojno le-
talstvo.

Na vzhodnem bojišču je padel v boju nemški
major Hans Hahn, poveljnik nekega oddel-
ka lovcev in nosilec viteškega železnega
kriza s hrastovo vejico.

Hitler je podelil Ritz Wittu, poveljniku polka
neke napadalne motorizirane divizije, hrast-
stovo vejico k viteškemu križu železnega
kriza.

Grški ministri predsednik je sprejel v nav-
zočnosti finančnega ministra posebne odpo-
slance sil Osi za reševanje gospodarskih za-
dev, s katerimi so obravnavali razna vpra-
šanja, med temi tudi uslužbenske plače.

V Sofiji se je sestel narodni direktorij bolgar-
skih častnikov na dopustu. Zbrani so bili
vsi predstavniki bolgarskih pokrajin. Na
zborovanju so obravnavali notranji in zu-
nanji položaj Bolgarije.

Dunajsko posebno vojaško sodišče je na smrt
obsojilo mesarja Ivana Vittmanna, ki je od
začetka vojne dalje skrivaj zaklal 71 vo-
lov, 128 telet in 2 kozi.

»Ulica št. 15« na Franciškanskem odru

Poleg poklicnega dramskega gledališča so gotovo najbolj privlačne in obiskane prireditve na odru Franciškanske dvorane. Agilna skupina igralcev franciškanske prosvete je, tako v izboru del kakor njih podajanju, na lepji umetniški višini, kar kaže resno voljo sodelujočih in pravilno pojmovanje takega, v najboljšem pomenu ljudskega odra. V zimski sezoni so doslej dali že 14 predstav oziroma 5 odrskih del. Zadnja premiera je bila v nedeljo, ko so pred popolno maso zasedeno dvorano igrali veseloigro češkega avtorja Semberka **Ulica št. 15**. Ta komedija sicer ne izstopa iz okvira običajnih veseliger in uporablja vse tiste rekvizite, ki so si pri takih skromnejših veseligerah več ali manj podobni in skorajda nujni. Vendar pa je bila zaradi svojih duhovitih »zmešnjav in razpletov« kaj primerno izbrana za zaključek »vesele predpustne sezone« ter je ljudi res polno razvedrila. Režiser jo je presadil v Ljubljano in tako z domaćnostjo še podčrtal njen efekt.

Se nekaj o igranju samem. Režiser — Vinko — so je res potrdili, da bi svoje igralce čim bolj »izlikali«. Najbrž je bilo premalo časa, da mu to ni do kraja uspelo, ker je bilo tu pa tam podarjanje še nekam okorno in premalo naravno. Postreška Drmota, ki je bil prav za prav »spiritus agens« in ki ni nehotel zakrivil vse zmešnjave in nerodnosti mladih zaljubljenih parov, je igral

Serjak. In dobro igral. Ta, čevljar Smola (Albreht Janek), posebno v drugi polovici, in lakaj Zan (Baje) so odlično podali v groteskno pretirane tipe svojih stanovskih tovarišev. Dobro je uspel tudi Centič v vlogi Bunke, starega zaljubljenega rentijera. Ostale tri žene so igrali: čevljarski pomočnik Matija (Mahar), ki je dobro podal preprostega naivnega fanta (le govoril je včasih prehitro) in »elegantna« snubica iz višjih krogov Bogoslav in Ciril (Pust in Seg). Glavno žensko vlogo je imela Vida Pustova kot Anica, hčerka čevljarja Smole. Njeno igranje je bilo prav pri srčno in ljubko, le včasih premalo živahno. Tudi bankir (Trnek), njegova hčerka (Maharjeva) in sobarica (Kravcar) so svoje skromnejše vloge dobro podali. Prav posebno pa se je odrezal naravnih čevljarskih vajenček (Korinšek), ki je igral tako nepriljubljeno in naravno, kot bi si ga bili izposodili pri kakšnem starem čehovskem mojstru.

Priprosto, in prav zato zelo učinkovito scenarije sta oskrbela Jeločnik (načrt) in Štrukelj (izdelava).

Marljivi in nesebični igralci zaslužijo za svoje pošteno delo vso pohvalo. Sedaj je pripravljajo izvirno in novo domačo stvar, misterij: »Zmaga luči«, ki ga bodo igrali v postu in kar bo pomemben umetniški dogodek, na katerega že sedaj opozarjamo.

Kazenske razprave na okrožnem sodišču

Ljubljana, 6. marca.

Kazenski sodnik-poedinec na okrožnem sodišču je v četrtek obravnaval na videz malenkostno stvar, ki pa daje marsikomu globok vpogled v življenje in nehanje nesrečnikov. Ljubljancin Karol je star dobrih 45 let. Valovi razburkanega življenja so ga metali iz kota v kot, iz kraja v kraj, iz službe v službo. Zdaj života in se preriiva skozi boje za navaden življenjski obstanek. Lani 10. decembra je prišel v neko brivnico. Ko se je obrnil, je pograbil tuj zimski suknjič, usnjene rokavice in ovratno ruto, vse v vrednosti 500 lir. Nek njegov znanec, ki je dober in izurjen posloven človek, je Karola povabil k Figovcu na kozarec vina. Ko je neznanec zapustil gostilno, je tam pozabil 275 tir vredno aktovko. To si je prilastil Karol in jo takoj prodal. Državni tožilec je Karola obtožil dveh prestopkov tatvine. Karol je pred sodnikom priznal. V prvem primeru je zanikal krivdo, izgovarjajoč se, da ni opazil, da je vzel tuj suknjič, tudi drugo tatvino je priznal, opravičujoč se, da je bil v stiski. Bil je obsojen na 5 mesecev strogega zapor, pogojno za 2 leti.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Rajka Lederhase je v torek obsodil 2 drzna tatava. Na zatožno klopi je sicer sedel 7 obtožencev, drugi so bili le njiu pomagali, ki so ukradeno blago prikrivali, prodajali dalje ali pa ukradeno blago kupovali. Tatinska družba je lani novembra in decembra odnašala z gorenjskega kolodvora iz skladišča Železnižarske nabavljalne zadruge bukova drva in jih prodajala raznim strankam, posebno gostilničarjem. Ukradla je do 5 kubičnih metrov drv v vrednosti 750 lir. Tatovi so dalje ukradli lep zimski suknjič, vreden 1000 lir, mestnemu zavodu za dojenčke in male otroke ročni, štirikolesni voziček, vreden 1000 lir, drugim ljudem moške čevlje, zimski suknjič, daljnogled, aktovko in celo pocinkan škaf. Vse to nakradeno blago je tatinska družba realizirala v denar. Ta-

tovi in njiu pomagači so priznali v obtožnici državnega tožila navedena dejanja. Bila sta med njimi obsojena glavna vlomilca in sicer: samski sofer Karol Vizjak, rojen 1. septembra 1908 v Triesteju, na 1 leto in 8 mesecev strogega zapor, samski delavec France Zagar, rojen 3. novembra 1907 v Ljubljani, pa na 1 leto robije. Zadnji je bil poprej obsojen že na večletno ječo. Njiu pomagači so bili obsojeni tako, da sta dobila dva 3 do 4 mesece strogega zapor, druga dva pa zaradi nakupa ukradenega blaga na 100 odnosno 200 lir denarne kazni.

Kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj, je razpravljal o zanimivem vprašanju enotne kazni zaradi raznih tatvin in vlovov. Nek mlad in drzen vlomilec je bil lani dvakrat obsojen. Prvič je bil obsojen zaradi velikih tatvin mesnih konzerv, avtomobilskega plašča, raznih vreč, masti, jabolk, fižola in kostanja na 1 leto in 3 mesece robije. Pozneje je prišlo na dan, da je ta vlomilec Tine, ki nima še 21 let, okradel, ko je bil v preiskovalnem zaporu, jetniškega paznika in sojetnika. Zaradi teh tatvin pa je bil še posebej obsojen na 1 leto robije. Branilec je zavzel mnenje, da je treba obsojencu za vse tatvine določiti enotno kazn. Senat je potrdil njegovemu pravnemu nazoru in je zdaj določil mlademu vlomilcu Tinetu enotno kazn tako, da je zdaj prejel za vse tatvine iz dveh obtožnic enotno kazn 2 leti in 1 mesec robije. Znižana mu je bila prvotna kazn za 2 meseca.

Križanske moške kongreganiste vabimo, da se udeležijo jutri in v nedeljo zjutraj ob pol 7 sv. maše in skupnega obhajila, popoldne ob petih pa mesečnega ehoda v družbeni cerkvi. Pri shodu bo po govoru darovanje za namene družbe.

Ping-pong

Zadnje kolo bo najzanimivejše

Jutri bo v Hermesovih športnih prostorih zadnje kolo trinedeljskega table teniškega turnirja devetih najboljših. Da bo to kolo, v katerega bodo sodelujoči vložili največ znanja in vse svoje moči za doseg čim častnejšega mesta, najzanimivejše, o tem ne dvomimo.

Na sporedu so tale srečanja:
Šubert: Keržič. Po uspehih Keržiča nad Poženelom in Strojnikom Alešem sme Keržič po vsej pravici upati tudi tu na zmago. Keržič se je odlično upiral tudi ostalim nasprotnikom in zato ni pretirana trditve, da ima, če že ne vsega, pa vsaj mnogo izgleda na zmago.

Merala: Bradeško. Kot klubska tovariša, ki poznata slabe in dobre strani drug drugega, jih bosta zato znala docela izkoristiti. Verjetno bo, da bo zmagal Bradeško, saj se Meralov položaj kljub izgubljeni točki ne bi mnogo poslabšal.

Bogatj: Reček. Izgubljena točka bi Bogataju vzela vse upanje na prvo mesto, a če bi Rečku jemali nade na uspeh, bi se mogli vsteti. Oba smeta enako upati na zmago, čeprav ima Bogataj za spoznanje večje izgleda. Z zmago nad Bogatajem bi si Reček zagotovil četrto mesto, obenem pa bi pripomogel klubskemu tovarišu Romanu Strojniku do čim ugodnejšega plasmana prav na vrhu tabele.

O partiji Poženel: Strojnik se ne da mnogo narekovati, večja Aleševa pripravljenost bi mu utegnala prinesiti prvo zmago.

Šubert: Poženel. Tudi v tem srečanju bo zmagal vztrajnejši, vendar, če bosta oba dobro razpoložena in napadaju, utegne priti do zelo zanimive partije.

Zadnja pot Povšetovega Jožeta

Preteklo soboto so pokopali v Mirni peči junaka borce legista Povšetovega Jožeta. Mnogo jih je prišlo, da ga spremijo na zadnji poti, kajti vsi, ki so ga poznali, so ga cenili in spoštovali. Jože je bil vzoren slovenski kmečki fant, ki je posvetil vse svoje sile in tudi življenje, da bi koval svojemu narodu v borbi proti komunizmu boljšo bodočnost.

Pokojni Jože je bil doma iz Goriške vasi pri Mirni peči. V sredo 17. februarja je prišel iz Trebnjega na kratek dopust k svojim staršem. Kratke so bile ure, ki jih je prebil pri svojih ljubih domačih, kajti njegovo poslanstvo ga je spet klicalo nazaj k fantom v Trebnje. Bog pa je drugače odločil. Ko se je poslavljalo od očeta in matere, so njihovo hišo obklopi štiri partizani in dum-dum kroglja je zadela Jožeta in ga smrtno ranila.

Vzlednega fanta in junaka borce Jožeta Povšeta bomo ohranili v častnem spominu!

S štajerskega

16. otroka je rodila žena malega posestnika Franca Razborske v Orli vasi v celjskem okrožju. Vseh 16 otrok je zdravih. Petnajstemu je po zastopniku kumoval Adolf Hitler.

Smrtna žrtev gozdnega požara. Zadnji čas so štajerski dnevniki večkrat poročali o gozdnih požarih. Zdaj je tak požar zahteval tudi smrtno žrtev. 18-letni ključavničar Rudolf Dobnik iz Pegove je pri gašenju gozdnega požara padel s skale in si zlomil desnico. Dobil je druge hude poškodbe, za katerimi je naslednjo noč izdihnil v Gradcu.

V Celju sta se poročila celjski fotograf Adolf Persich in Terezija Mohr.

Žrtev avtomobila. Na Triestinski cesti v Mariboru je neznan tovorni avto podrl 73-letnega Vincenca Orenberga. Ponesrečenec je dobil no tranje poškodbe.

Prijet morilec. V noči na 13. januarja letos so našli v Bratistavcih v pujskem okrožju 61-letno posestnico Marijo Petkovo in njeno rejenko Marijo Ranerjevo umorjeni v hiši. Zdaj se je posrečilo izslediti morilca, 23-letnega Franca Kuharja iz Poljanec. Kuhar je bil svojčas že obsojen zaradi uboja na 4 leta in 3 mesece. Ko so ga zdaj prijeli, je kmalu klonil pod težo dokazov in je rekel, da je svojčas pri Petkovi hranil nekaj žganja, katerega mu ni hotela vrniti. Dekle pa je asmo zato umoril, ker je slučajno prišla zraven in se je bal, da ga izdala. Izročen je bil kazenskemu oddelku varnostne policije.

Smrt priljubljene Celjanke. Dne 12. februarja je umrla na Tinskem gdc. Fina Kandušarjeva. Po

Razveljavljenje vseh dovoljenj za gibanje po policijski uri

Na temelju višjih odredb objavlja Kr. Kvestura:

Razveljavljajo se z dnem 10. marca 1943-XXI brez izjeme vsa dovoljenja za gibanje po policijski uri, izdana na kakršni koli naslov. Po tem dnevu se bodo smeli prosti gibati le tisti Italijani in Slovenci, ki bodo na podlagi tehničnih razlogov na pristojnem mestu dobili nova dovoljenja, kakor to določa uredba Visokega komisarja št. 125 od dne 24. junija 1942.

Trdke in družbe, ki potrebujejo dovoljenja za prosti gibanje po policijski uri za svoje uslužbence, morajo predložiti utemeljeno prošnjo v dveh izvodih na Kr. Kvesturo in navesti vse podatke tistih, za katere prosijo dovoljenje, navesti pa morajo tudi vrsto službe svojih namestencev.

rodu iz Celja si je pridobila po svoji srčni dobroti visoko spoštovanje v vseh krogih, ki so jo poznali. Za reveže je imela vedno odprte roke in vsakomur je pomagala, kjer je mogla. Na Tinskem, znani romarski poti ob cerkvah sv. Marije in sv. Ane, od koder se nudi prelesten razgled po prelepih vinskih gorah, si je ustanovila tuscum, ki je bil znan daleč naokoli. To je bil hram gostoljubja in domačega veselja, ki ga je užival vsak, kdor se je v njem ogledil. In mnogo je bilo teh, toliko, da jih je bilo že kar preveč za razmere, v katerih je živela. Vendar pa njeno zlato srce ni pustilo nikogar, da bi šel prazen od nje. Vesela in odkritosrčna je uživala najbolj, če so bili zadovoljni njeni številni gostje. Zdaj je umrla osamljena, daleč od svojih dragih in znanih. Pokopali so jo v Zibiki pod hribom, na katerem stoji sloveče Tinsko, ki ga je tako ljubila. Spomin, svetel spomin vseh, ki so jo poznali in cenili, jo spremlja! Naj v miru počiva!

10.000 rudarjev na zborovanju. — O zvezi z letošnjim pomladanskim tednom zborovanja v začetku marca, so bila številna zborovanja po vsej Spodnji Štajerski. Štajerska domovinska zveza je priredila v treh največjih rudarskih krajih trboveljskega okrožja velika delavska zborovanja in sicer v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku. Na ta zborovanja je prišlo vsega skupaj 10.000 ljudi, največ rudarjev. Višek zborovanj v trboveljskem okraju je bil v Trbovljah, kjer je govoril zvezni vodja Steindl veliki množici 4500 rudarjev.

Smrtna kosa. — V Mariboru je umrl 63 letni upokojeni poštni uslužbenec in hišni posestnik Anton Rantaša, ki je bil v Mariboru splošno znan. V Radgoni je umrl 52 letni zastopnik trdke Bouvier, Karl Fava v 52. letu starosti.

Kaznovan avtoizvozeček. Avtoizvozeček Andrej Stumpf iz Sladke gore pri Šmarju pri Jelšah je s svojim avtomobilom prepeljal lani 19. septembra dve polici, ki nikakor nista bili upravičeni, da bi potovali z avtomobilom. Dalje te vožnje tudi ni vpisal v zapisnik voženj. Policija ga je zato kaznovala s 6 tedni zaporu in z globo 200 RM.

Na dunajskem vseučilišču je bila promovirana za doktorja vsega zdravilstva hčerka umrlega mariborskega odvjetnika in mestnega svetnika dr. Oroskarija Orosela, Ilza Orosel, poročena von Sternbach.

kardinali. Po drugi strani je papež imel v osnutku omenjena privolenja za »manjše zlo« v primeri z večjim zlom, s katerim je grozil Napoleon in ki so se ga kardinali, cesarjevi prijatelji, oplašili; da bi se namreč Napoleon v primeru, če bi papež odklonil podpis, ločil od Cerkve in potegnil s seboj vse cesarstvo. Nadalje je treba vedeti tudi to, kar je papež sporočil Pacci, da je namreč Napoleon zahteval še marsikaj drugega, čemur pa se je papež odločno in neomajno uprl, da bi na primer smeli papež in njegovi nasledniki imenovati samo tretjino kardinalov, imenovanje drugih pa morali prepustiti vladarjem, naj bi papež objavil poslanico, v kateri bi pograbil vodenje »crnih kardinalov« spriču druge Napoleonove poroke itd.

Ko so se potem kardinali in škofje, zvesti papežu, ki so bili dotlej zaprti v ječi in ločeni od njega, znova lahko približali papežu in mu povedali svoje mnenje, da je v privoljenih prekoračil dovoljeno mejo, se je Pij VII. po njihovem nasvetu odločil, da jih bo preklical. Kar se tiče dveh milijonov frankov letne podpore, je njihov prvi obrok že vnaprej zavrnil.

Seveda pa ni sklenil preklicati podpisanih privoljenj vse dotlej, dokler se ni na dolgo posvetoval s svojimi kardinali in jih ni do dna izprašal o vseh morebitnostih. Nekaj kardinalov ni odobravalo tega sklepa, toda tisti, ki so bili zvesti papežu in torej najbolj upoštevani vredni, so ga podpirali, povrh tega že tudi zato, ker so sporazum papežu z nasiljem iztrgali. Za sprejetje tega sklepa je mnogo pripomoglo dejstvo, da je tudi potem, ko so dotlej zaprti kardinali zadobili svobodo, ostal papežev položaj še naprej podoben jetništvu. Pacca piše, da so ga takoj prvi dan, ko se je komaj mogel vrniti k papežu, opozorili, naj pazi na vsako svojo besedo, kajti papežev stanovanje je vse polno vohunov, to je lahko opazil tudi papež sam, kajti medtem ko je maševal, so vladni odposlanci brskali po njegovih sobah, s ponarejenimi ključki odpirali skrinje in omare ter prebirali vse njegove spise, tako da so morali tako on kakor tudi kardinali zaupne spise nositi s seboj, kadar so šli maševat. Najmočnejši pravni razlog za neveljavnost podpisane osnutke pa je bilo dejstvo, da je dal Napoleon zoper dotednjo navado osnutek objaviti in ga tiskati kot dokončni sporazum. Dne 14. februarja ga je v narodni skupščini razglasil celo kot državni zakon.

Zamolčani Napoleon

Zvečer dne 15. januarja 1813 je cesar sporočil papežu, da mora zaradi neke silno nujne zadeve neutegoma odpotovati v Pariz; omenil je, da je zato privedel s seboj svojega tajnika, da bi takoj zasnoval določbe, ki naj bi potem služile za osnovo sporazuma, katerega bi pozneje kdaj sklenila. Pistolesi piše v svojem Papeževem življenjepisu: »Ob koncu razgovorov z Napoleonom, ki so bili tako glasni, da jih je bilo mogoče slišati v sosedno sobo, je papež mirno ponovil vse, kaj je naredil in pretrpel v obrambo Cerkve in vere ter sklenil s prijazno, a trdno izjavo, da se rajši loti sleherne stvari, kakor pa sprizanjiti se s temi odstavitki. Napoleon, ki je papeža pazljivo poslušal do konca, je bil v zadregi spriču take preprostosti in apostolske stanovitosti; objel je papeža in rekel: »Če bi bil na Vašem mestu, bi naredil prav tako.«

Wieseman pravi v »Spominih na zadnje štiri papeže in na Rim« o tem prizoru: »Ali se temu ne pravi ujeti zmagovalca in ga premagati v nplemenitejšem pomenu besede? Kakšno dostojanstvenje spoštovanje bi neki mogli viliti papeževemu vedenju?«

Vendar je Napoleon papeža poskušal pripraviti do tega, da bi podpisal določila, ki jih je narekoval cesarskemu tajniku, ter je vztrajal predvsem pri tem, da gre samo za osnutek, za smernico, ki naj bi ostala skrita, dokler ne bi o njej sklenili kardinalski zbor.

Toda papež se je še nadalje obotavljal. Navzoči so bili tudi nekateri kardinali in škofje, ki so ga prosili, naj podpiše določila. Gledal jih je drugega za drugim, kakor bi hotel prebrati v njihovih očeh, če so odkriti; ti pa so deloma povešali oči, deloma skrivili glave med rame. Nazadnje je papež podpisal »osnutek sporazuma«, vendar pa vztrajal pri tem, da so ne samo ustno, ampak tudi v besedilu in še posebej ob koncu razločno izjavili, da je mogoče imeti sporazum samo za začasno osnovo za poznejši in podrobni sporazum. To je sprejel tudi Napoleon. »Papež« piše kardinal Pacca v svojih

»Zgodovinskih spominih«, »je že med samim podpisovanjem jasno kazal, kako omahuje in da ne podpisuje po svojem prepričanju.«

Ceprav je bil torej sporazum, ki ga je podpisal papež, samo začasen osnutek, je Napoleon poskrbel, da je neutegoma sporočil o njem povsod in na vse načine (s tiskom, z zvonjenjem itd.) z namenom, da bi pomiril ljudstvo. Seveda je prikazal sporazum tako, kakor da ga je papež brez obotavljanja ter z največjim veseljem in navdušenjem sprejel; čeprav je bil podpisan samo kot osnutek in pod pogojem, da ga morajo kardinali potrditi, ga je vendar razglasil za dokončni sporazum.

Med drugimi dogovori tega sporazuma je bilo to, da mora dati Napoleon papežu dva milijona frankov na leto za posestva, ki mu jih je vzel, in dovoliti kardinalom svoboden dostop do papeža; zgodilo se je, da so kardinali, ki so bili v ječi, spet zadobili svobodo, med njimi tudi Pacca, katerega pa je Napoleon vsekakor zelo nerad pomilostil. V zameno se je moral papež po istem sporazumu odpovedati mnogim pomembnim cerkvenim pravicam, tako da kardinali, ki so ga lahko obiskali, niso mogli zadosti grajati njegove popustljivosti.

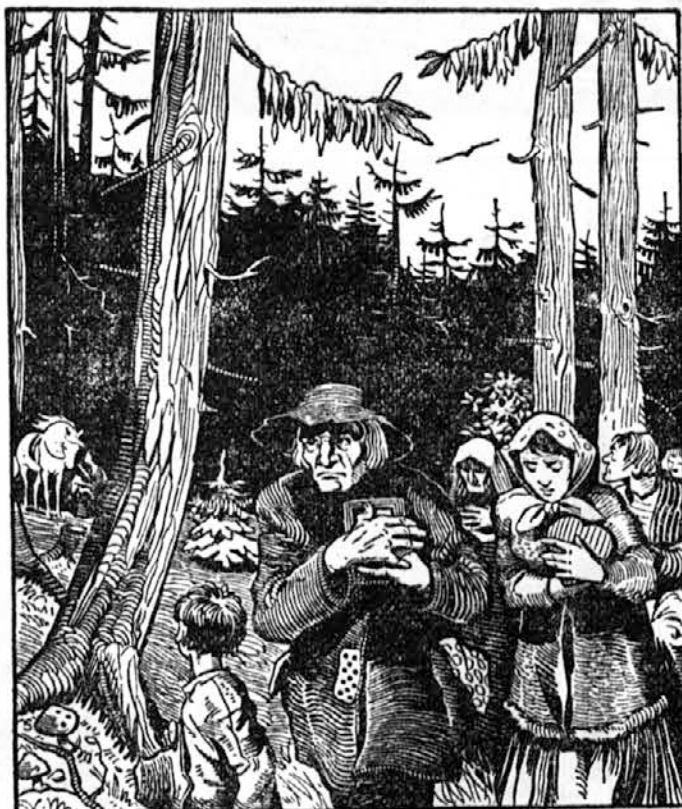
Celo najboljše katoliške vernike je presenetila papeževa popustljivost, marsikatera žena je vrгла njegovo podobo v ogenj, v Rimu so ob razglasitvi tega sporazuma govorili: »Če je res, pojdemo v judovsko četrt in postanimo judje.« Šele pozneje, ko so počasi, posebno po monsignorju Barralu, turskem nadškofu, zvedeli, kako je Napoleon dosegel ta sporazum in kako ga je Pij VII. imel samo za zasilni osnutek, se je poleglo presenečenje in rodilo se je silno sočustvovanje s papežem.

Tudi neki življenjepisec Pija VII. pravi, da je bila to edina zmeta vsega njegovega papeževanja, da je sprejel ta osnutek sporazuma. Celotni papež je tedaj, ko je Pacca lahko prišel k njemu in ko mu je pravkar izrazil svoje občudovanje za junaka stanovitnost, ki jo je pokazal med dolgim in trdim jetništvom, rekel in potožil: »Toda na koncu smo se omadeževali, kardinali so me prisilili, da sem sedel za mizo in podpisal osnutek.«

Res moramo v papeževu opravičilo reči, da so mu kardinali nasvetovali, naj podpiše Res je, da so bili to bolj cesarju kakor papežu suženjsko vdani kardinali, toda končno so bili vendarle samo

DRVARKA MARIJA

TOMAZIČ JOŽE BERANEK JOŽE

25.

Božjepotnica se je tedaj sklonila in pobrala kos smrekove skorje, ki ga ji je z debela odbil njen konjiček. Prijela je za vaje in belca odpeljala z romarske poti v stran za gost jelov mlaj, ki je bil videti neprehoden, prav tak, kot bi bil črn zid. Tu je našla gorsko zavetje, božji mir pohorske goščave, kjer bo lahko opravljala tiho jutranjo molitev k Drvarki Mariji, ki danes goduje.

Odkrila se je pobožno, sedla na smrekov štor, poiskala nožek ter na gladko stran rjave skorje vrezala svojo srčno bol in materinsko željo: fantka. Zraven pa je prosila šepetajoč:

»Ljuba Drvarka Marija, usliši tudi mojo prošnjo, ker brez dečka sem tako strašno nesrečna!«

26.

Skozi praznično tišino je tedaj priplavalo nerazločno mrmranje, tiho govorjenje. Konjiček je dvignil glavo in strigel z ušesi. Graščakinja pa se je ozirala okrog po gozdu; govor pa je bil vedno glasnejši, vedno bližji.

In že je na romarski stezi zagledala pohorske romarje in dolinske božjepotnike. Vsak je stiskal na svojem srečanju svojo prošnjo in željo; bili so leseni in voščeni voliči, kravice in telički, ovčice in jagnjčki, svinje in prašički, da bi pri živadi imeli srečo. Drugi so si na rdečkasta srca vrezali prošnje želje za ljudi, da bi ostali zdravi, da bolni ozdrave, da stari še dolgo žive, da jim Drvarka Marija zaceli rane, obvarje žitna polja in z grozdem obložene vinske gorice...

Potovajne iz Lbljane u Ribn'co in nezaj

Srajdpotnost s'buato naj kazalu, de b' blu dru- go nedajlo slabu vrjame. Sonce ja blu ne jasnu zja- šlu — in mlad majs'c ja biu zja, — tok de s'm biu še b'l gvišn, de bo lāja nedāja.

Grūntam in truhtam koku b' pršou do krūha. Pa m' pade u glavo in prav'm, de bo nabrl' pa- metnu, če k'up'm muako, jo ondjase damu, pa m' bodo mat' spjalil'.

Mraza se tūd naj blu ze bat, pa s'm se ne- puatu z an'm škrničnam muake damu; — savaide ne h nočam, — če ne vam njab' vajdu povajdat koku ja blu, k'ja vlak s t'jara skoču.

Toku s' se nepuatu ne kolodvor. Tamkaj s'm našu še najkaj Ribn'čenu. Spraul' smo se ne vlak u tist' tamal' vaguonček, — kupej, al' koku ja zja djau tadjajnsk' g'spud.

Toku smo se bli zeklepetal, de najsmo še vajdl' kdaj ja Grosuplje pršlu in pršlu. Kar ne ankat se znajde pred nam an' želajznejar z lūčjo in prou bojače povaj: »Pred nam ja an tovrn vaguan iz t'jara skoču.« O de b' te tristu medvajdu, — pa majnde ne misl'te, de ga bomo šl' mi uzdigavat? ga uprašam. Un ja pa kar s zobni zekripou, z mrkam pomigou od jaze in z oči na ja ošinu, stisnu ltjarno pod pozdho, reč se naj uipou nč, pa jo ja nepraj pobrau. Še prajt s'm ga uprašou: »Ze- kaj ja prou ze prou ulak s t'jara skoču?« — Pa prav: »Zetu, k' naj imu špaigl- tok ku vi, — pa naj vidu it' nepraj po t'm.« — Mislu ja, de se ja Bug vaj kok pametnu odrazjou; — lāja so se m' zečjal smjat, k' naj vajdu povajdat, koku in zekaj je do nesrjače pršlu Nobeđen' naj vajdu povajdat — tist' k' so vajdl', so pa moučal. S' misl'm: Še rad boste povajdal, sam če vas bo tu kdu po- slūšat.

Use naj nč pomagalu, — muagl' smo pobrat use, cok in pok in it' unkat ne d'z. Lilu ja, ku de so se use nebjaske zeluge spraznile.

Blu ja še ankat: kufre gor, kufre dol. Skoraj pou ure smo hodil od postaja, tam nas ja čakou nou ulak. Misl'te de ja konc? — ja zja prou. Zdej se šele zjačne taglaunu. Lučka ja bla vid't tok

majhna, ku b' kašna svajčka brlajla, pa hod zdaj po tak'm dži in t'm', če muarš; — amp'k raj ku ta mostat, ja usak koraču, kokr ja vajdu in znou. Majšal smo po kam'n, savajste ku zgleda proga kej po guazd, al' čez njive? — Pršl' smo s kamna ne ano nivo, k ja biu frmetin usajan — ilovca se ja mazala ku... — se s'nerjadu an korač nepraj, s' pa dva nezaj zdrsnu. Zgledalu ja, ku de gre kašna precejstja, — adn ze drūgm; — ku kara- vana mul, tam kej čez libijsko pščavo al' pa u Egipt.

Po us'h tist'h križ'h in težavah smo se prmi- gal' do vlaka. Bli smo us' mokri, — zunaj in nuatr. ežjanem se u tapru vaguan. Biu ja nebit, ku škupa ne strajh. Nepraj! Zečju se ja križou puat — skuz vs'h 14 vaguanu. Prerivajne ja blu taku, de strah in groza, kar ošvicu s'm se biu. U ta- zaden vaguan ja blu šele tūlk placa, de ja blu ze sest.

Ku smo pršl' pod lūč, smo šelaj vidl' kašn' smo in pa opazaval vso grozoto razdejajna. Biu s'm tak, ku de b' dva dni šk'p gonu lončarsk kolurat. Kaj ja pa spaj tu?, bo uprašou kašn' ljarb'c. Tu ja pa kolurat, k' se lonce, piskre in sklajde ne njam dajla, pa z nogua se pogajna nepraj, vrti se pa toku ku ringlšpil.

Čizme in galoše sm imu take, ku de so iz ču- kulade, hlače use mokrja, še ne klublū' se je držala ilouca. Tok zekaj s'm se matrou? — pra- v'm Poldet'. Clua nedajlo popoudne sm hlače paj- glou, — zdaj pa poglad kašne so. Potrp'l, prau Poldne, sa smo pod strajho. Biu s'm že lačn. — narraj b' biu zljaku unkat s tuarbe tista rjabra, pa kej sm tu, k'ja biu tak dren, rokja sm imu pa tuč' take ku lončar.

Končnu veljaunu se ja zečju vlak spiat pre- mikat. Ob desjač'h smo bli ze u Lbljan. Ne kolo- dvor so nas gladal', ku de smo kei iz Afrike usl', — sa kaj tagca se rajš ne vid usak dan. Še ne tramvaj se najsm uipou it — sm šu raj kar h nočom in po d'žji damu.

Se s'm diau, — dostkrat s'm že prenotovou našo milo domovino, podougm in počias, ka take

Išel je znameniti roman D. Nicodemla

»Postružka«

prevedel M. Goričar

Igro »Seampolac, po kateri je roman spisan, pozna ves svet. / Tudi na ljubljanskih odrih so jo po- gosto igrali. / V romanu je na pretresljiv način prikazana nesrečna usoda deklice v velemestu. / Deklica brez staršev, ki jo neusmiljena usoda vrže na cesto, kjer užije veliko slabega pa malo veselja. Tudi v ljubezni je ogoljufana. Zalost ji izpije vso življenjsko silo, da v silni boleti umre. / Veliki pisec Nicodeml mojstrsko niza prizore Postružki- nega življenja. / Pretresljive slike vstajajo v film- ski resničnosti. / Prepričani smo, da bo knjiga ena najbolj branih. / Kupite knjige »SLOVEN- CEVE KNJIZNICE«, ki so izbrane izmed naj- boljših iz književnosti vseh narodov!

Zabavni večer priredi Sindikat hišnih poslov v nedeljo, dne 7. marca t. l. ob 5 popoldne v dvorani Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22. Spored: Medved: Ljubezen in pomlad; Mav: Od Svetga Peregrina; Mlakar »Nevesta iz Amerike«. Vabijo se vse služkinje in vsi drugi, da se te prireditve gotovo udeležijo. Za smeh je obilo preskrbljeno. Vstopnina znaša: sedeži 6, 5 in 4 lire, stojišča 2 lire. Predprodaja vstopnic eno uro pred predstavo v vestibulu pred dvorano. — Čisti dobiček je namenjen za podpore obnemo- glim služkinjam.

vožnja, tūlk smajha in trplejina ne puat od Ribn'ce do Lbljane, še na'm užiu. Tist kruh in rjabra, k' s'm jih od duma prnjasu s'm s' prou poštanu in tu puatu, ne samu suiga obraza, pač pa usga teljasa, zeslūžu; u d'žji brez marajle, in u t'm po blat do kolajn.

Ljubljana

Koledar

Sobota, 6. sušca: Perpetua in Felicita, mučo- nici. Koleta, devica.

Nedelja, 7. sušca: 3. predpostna nedelja; To- maž Akv., spoznavalec in cerkveni učenik; Gav- dioz, spoznavalec.

Obvestila

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo oprav- ljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 7.

IX. simfonični koncert s sporedom del, ki so jih napisali slavni mojstri v plesnem ritmu, bo v ponedeljek, dne 8. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki unionski dvorani. Simfonični orkester bo izvajal pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanca dela Jo- hana in Riharda Straussa, »Wbra, Rossinija, Pon- chiellija, Dvoraka, Bernarda in Leharia. Občinstvo prosimo, da pravočasno zasede svoja mesta v kon- certni dvorani. Tako bo mogoče točen začetek in tudi konec pred 8 zvečer.

Danes ob 5 popoldne bo v mali filharmonični dvorani 5. javna produkcija gojencev šole Glasbe- ne Matice. Ravnateljstvo šole vabi starše in pri- jatelje mladine, da poseti tudi to javno produkcijo Matične glasbene šole in se tako prepriča o vest- nem delu in o uspehih zavoda. Na produkciji na- stopi lepo število gojencev klavirskega in violin- skega oddelka ter oddelka za flauto. Podrobni spored današnje produkcije se dobi v Knjižarni Glasbene Matice in četrt ure pred začetkom pro- dukcije pri vходу v malo filharmonično dvorano.

Pesa za krmno živino je napredal vsak pone- deljek in torek ves dan v skladišču ABC, Med- vedova ulica.

Odrske predstave

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 7. marca ob 6 zvečer. Veseloigra: »VIHAR V KOZARCU«. Opozarjamo na pred- prodajo vstopnic, ki bo dopoldne na dan pred- stave od 10 do 12 in od 3 dalje do pričetka v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

Jutri, na pustno nedeljo, ob 5 popoldne v fran- čiškanski dvorani veseloigra »Ulica št. 15«. Vstop- nice dobite v trgovini Štiligoj in jutri, na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane od 10-12 dop., ter dve uri pred pričetkom predstave. Opozarjamo, da je to zadnja predstava te igre.

»NEVESTA IZ AMERIKE«, je naslov izredno zabavni Janko Mlakarjevi komediji, ki jo bodo igrali članice Sindikata hišnih poslov v nedeljo, dne 7. marca ob 5 popoldne v dvorani Pokrajins- ke delavske zveze, Miklošičeva cesta 22. Poleg tega je še glasbeni program. Vse vabimo, da gotovo pridejo na to prireditev ter naj povabijo tudi prijatelje in znance. Predprodaja vstopnic eno uro pred pričetkom igre v vestibulu pred dvorano. — Vabi Sindikat hišno-gospodinskih poslov.

Občinski svetnik in mestni sleha, prijetna branjevka, zaročenka, časnikar, tiskarinar s svojo ženo, nazadnje celo sodni dvor in Tonček... vsi ti nas bodo jutri — na pustno nedeljo — na vso moč zabavali v uspehi veseloigri: »Vihar v kozar- cu«, katero uprizori jutri točno ob 6 »Rokodelski oder«. Predprodaja vstopnic bo dopoldne na dan predstave od 10-12 in tri ure pred predstavo v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

Drama:

Sobota, 6. marca — ob 17.30: »Veliki mož«.

Red A.

Opera:

Sobota, 6. marca ob 17: »Don Pasquale«, — Izven. Cene od 23 lir navzdol.

DARMOL

Il miglior assalivo

najboljše odvajalno sredstvo

Čitajte »Slovenski dom«!

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

Predobro mu je bila znana nežna. »V katerem mestnem okraju bi naj izgovorjava govornice. To je bil glas Ele Bennetove. Nenadoma mu je po- stalo slabo. Elkov oči so lepele na njem in stalo ga je neizmerno mnogo truda, da se je obvladal.

»Zdi se mi, da bo še nekaka novica prišla,« je dejal radiotelegrafist po minutnem presledku.

Dik je odložil slušalko ter se dvig- nil. »Čakati moramo, dokler ne dobi- mo poročil ostalih prisluškovalcev,« je dejal, kolikor mirno je mogel.

V tem pa so že prišli drugi strokov- njaki, vodil jih je neki mornarski častnik, ki je nosil s seboj izdelano tabelo — načrt londonskega mesta za- črtan z valovi in smernicami, ki naj bi pokazale kraj oziroma okolišč, od ko- der se oddajali nocojšnja poročila.

»Radijska postaja se nahaja v Lon- donu,« je dejal častnik.

»Jaz bi skoraj trdil, z ozirom na ta načrt, da se nahaja v zahodnem mest- nem delu, kamor kažejo vse smernice, ki smo jih skušali ugotoviti.

»Ali vam je delalo iskanje žabjega klica kake težave?« je vprašal, obr- nivi se k radiotelegrafistu.

»Da, je dejal možakar. »Mislim, da je postaja tukaj nekje v bližini.«

»V katerem mestnem okraju bi naj izgovorjava govornice. To je bil glas Ele Bennetove. Nenadoma mu je po- stalo slabo. Elkov oči so lepele na njem in stalo ga je neizmerno mnogo truda, da se je obvladal.

»Zdi se mi, da bo še nekaka novica prišla,« je dejal radiotelegrafist po minutnem presledku.

Dik je odložil slušalko ter se dvig- nil. »Čakati moramo, dokler ne dobi- mo poročil ostalih prisluškovalcev,« je dejal, kolikor mirno je mogel.

V tem pa so že prišli drugi strokov- njaki, vodil jih je neki mornarski častnik, ki je nosil s seboj izdelano tabelo — načrt londonskega mesta za- črtan z valovi in smernicami, ki naj bi pokazale kraj oziroma okolišč, od ko- der se oddajali nocojšnja poročila.

»Radijska postaja se nahaja v Lon- donu,« je dejal častnik.

»Jaz bi skoraj trdil, z ozirom na ta načrt, da se nahaja v zahodnem mest- nem delu, kamor kažejo vse smernice, ki smo jih skušali ugotoviti.

»Ali vam je delalo iskanje žabjega klica kake težave?« je vprašal, obr- nivi se k radiotelegrafistu.

»Da, je dejal možakar. »Mislim, da je postaja tukaj nekje v bližini.«

»Zelo podoben glas,« je dejal Elk, ko da govori sam s seboj. »Resnično, — sto in stokrat bi lahko prisegel, da poznam mlado damo, ki je pravkar govorila v imenu žabarja številka 1.

»Čemu je le to naredila? Čemu se je le podala v tako stvar? Za božjo voljo, voljo, čemu je to storila?« je stokal

Dik.

36

»Spominjam se, da sem jo že slišal pred leti govoriti,« je rekel Elk. »Ta- kar je bila članica gledališča ter je bila še mlada deklica,« je pojasnjeval Elk v največje Gordonovo začudenje.

Gordon je od zaprepačenja obstal in vprašujoče strmel v Elka.

»Nekaj sem opazil, gospod kapetan. Če človek pogleda s povečevalnim steklom človeško kožo, bo ugotovil, da se nahajajo v koži majhne luknjice in razpoke, ki jih sicer s prostim očesom ni mogoče videti. Vidite, slična stvar je pri radiofoniji. Ta gospodična ima majhno jezikovno napako. Ne more popolnoma točno in jasno izgovoriti črke »S«. Kadar hoče izgovoriti »Se, zadene z jezikom malo ob zobe in za- radi tega ji je izgovorjava karakteris- tična. Ko pa je govorila skozi mikro- fon, je ta to lastnost še poudaril in moje tanko uho je čisto razločno spoznalo govorničin glas. Ali ste mor- da tudi vi to opazili?«

Dik je nemo prikimal.

»V nekaterih ugotovitvah sem ne- zmisljiv,« je nadaljeval Elk s svojim razlaganjem. »Pri datumih se morda res kdaj malce zmotim, n. pr. če me vprašate, kdaj je bil rojen Viljem Osvojitelj, — sicer, pa vam lahko re- čem, da nisem nikoli polagal nobene važnosti na rojstne dneve Toda gla- sove in nosove si jasno in točno za- pomnim! Nezmisljivo!«

Ko sta korakala skozi temni vhod Scotland Yarda, je rekel Elk z gla-

som, iz katerega je bilo razbrati obup: »Seveda, je bil to njen glas! Nisem pa imel nitj malo pojma, da je bila prej pri gledališču! Ali je tudi njen oče mogoče gledališki igralec?«

»Kolikor vem, nima očeta!« je od- govoril Elk obotavljaje. Gordon se je ustavil.

19.

V Elshamskem gozdu.

Med vožnjo do policijskega ravna- teljstva je bil Elk ves zamišljen.

Za nas je najneprijetnejše pri celi stvari to, da niso zabarji protipostav- na bratovščina,« je dejal Elk.

»Končno bo še potrebno, da minist- ski predsednik celo dovoli to bratov- ščinu!«

»Morda ste vi tudi žabar,« je rekel Elk, ves ubupan. »Nikar se mi ne sme- jte! Gospod kapetan, zatrjujem vam, da so pri tej družini soudeležene še visoke osebnosti! Sedaj pa že začne- njam vsakogar sumiti!«

»Ali ne bi morda začeli s sumnič- njem kar pri meni?« je dejal Elk na- pol veselo, napol resno.

»To sem že davno naredil,« mu je odgovoril Elk slabo razpoložen.

»Dalje sem se tudi še spomnil, da me je kot mladeniča večkrat luna tr- kala. Morda sedaj živim dvojno življe- nje — podnevi sem detektiv, ponoči pa žabar — človek danes še sam ne sebi ne more več zaupati! Čisto pre-

pričan sem, da je med zabarji pravi genij, ki vse to vodi,« je povedal.

»Lola Bassano?« je sumil Elk.

»Ne, ona ni dobra organizatorica! Nekoč je bila voditeljica gledališke skupine, to je bilo, ko je bila stara devetnajst let in je propadla prav za- radi slabe organizacije. Mislim, da je potrebna za vodstvo bratovščine mor- da ista izobrazba, ko za vodstvo kake banke. Maitland, ja to bi bil mož! Jaz sem ga še zapletel v mreže ter dobil od Johnsona o njem dragocene infor- macije. Johnson je povedal, da še ni- kolj ni videl nobene bančne knjige starega; in čeprav je njegov tajnik in že dolga leta v podjetju, še ni prišel do dna načina njegovih transakcij. Pove le lahko to, da kupuje in prodaja nepremičnine. Denarne znoske, ki jih stari zasebno zasluži, tudi ne knjiži v bančne knjige. Johnson je bil skoraj presenečen, ko sem mu dejal, da dela Maitland večino kupelj izven svojega podjetja. Toda sedaj bi vas rad še ne- kaj drugega vprašal, gospod kapetan!

»Ali se ne bi vi sami radi enkrat za vselej prepričali, da nima gospodič- na Ela Bennetova s to stvarjo nika- kega opravka?«

»Pa menda ne mislite resno, da bi bilo to res!«, je dejal Elk, presenečen ob misli, da bi bila Ela z žabarji v kakršnikoli zvezi.

»Jaz sem pripravljen o vsakem verjetil,« je dejal Elk.

Hinavska sovjetska politika verske strpnosti

Boljševiško nasilje nad prebivalstvom v krajih, ki so jih Nemci zapustili

Šangaj, 5. marca. »Šangajsko glasilo Belorusov« »Novoevremia« prinaša nekaj zanimivih podrobnosti o nasilnem postopanju boljševikov v pokrajini, ki so jih ruske čete na vzhodnem bojišču nazaj zavzele, ter o hinavski politiki verske strpnosti zdaj, ko je Stalin spoznal, da bi bilo spricho nevarnosti, ki grozi sovjetskemu režimu pametno, glede verskih vprašanj nekoliko popustiti ter si pridobiti zunaj čimveč prijateljev in pomoči.

List piše, da se nasilniški režim, ki ga je uvedla GPU na področjih, ki so jih nemške čete zapustile, odlikuje po krutem preganjanju vseh tistih, ki so sodelovali z Nemci in se niso zadržali pasivno nasproti njim, preganjanju, ki se je čisto končalo s pobijanjem ljudi kar v trumah. Veleizdaje so obdolžili vse tiste, ki so na kakršen koli način imeli stik z nemškimi oblastmi. Ovadili so jih takoj po prihodu sovjetskih čet komunistični informatorji, ki so bili ostali v tistih krajih in se v času nemške zasedbe poskrili.

»Novoevremia« razkrinkuje potem boljševiško hinavščino ter piše, kako je Stalin tedaj, ko so bile nemške čete ob Volgi in na Kavkazu, skoraj ljubeznivo nastopal nasproti raznim veroizpovedim v Sovjetski Rusiji, da bi se prikupil cerkvenim osebnostim v Angliji in Ameriki. Dal si je celo pošiljati zahvalne brzojavke, dočim uradna so-

vjetska propaganda ni govorila o ničemer drugem, kakor le o domoljubju komunistične stranke in Kominterne. Čim so boljševiki dosegli na bojišču nekaj uspehov, se je spet uveljavila njihova ideološka propaganda, ki jim je bolj pri srcu, in nič več niso trpeli kakršnih verskih obredov. Na velikem zborovanju, ki je bilo v Moskvi ob priliki proslave 25 letnice rdeče vojske, je sovjetska vlada izbrala za svojega zastopnika, da spregovori v Stalinovem imenu, znanega komunističnega brezbožnika Jaroslavskega. Edini ruski duhovnik, ki si je upal ob tej priliki poslati Stalinu brzojavko, je bil Vedensky, poglavar tako imenovane »reformirane cerkve«, ki so jo boljševiki ustanovili zato, da bi nastopala proti pravoslavlju, in z namenom, da bi pravoslavno vero lažje nadzorovali in preganjali. Medtem ko je lansko leto uradna propaganda skušala dopovedati, da so ruski duhovniki organizirali zbiranje denarja za ruska letala, zdaj govori samo o zbirkah, za katere je dala pobu Kominterne, ki je zdaj bolj na višku ko kdaj koli. Načeljuje ji Dimitrov, ki se mu Stalin za njegovo delo zahvaljuje.

Zanimivo bi bilo zdaj vedeti — nadaljuje omenjeni list — s kakšnimi občutki sprejemata Churchill in Roosevelt to novo oživiljenje Kominterne, in kaj misli potem komunistična internacionala o dogodkih v Indiji in o angleško-ameriškem bogataškem imperializmu.

»Kaj pravita drug drugemu...«

Sila zabavna tekma, ki jo je pod tem geslom razpisal nek madridski večernik

Nek madridski večerni časopis je pred kratkim razpisal svojevrstno tekmo v duhovitosti, ki naj jo vsak udeleženec pokaže v svojem odgovoru na vprašanje, kaj dve stvari, dve živali, ali dva človeka pravita drug drugemu. Še za malokatero tekmo, pravijo, je bilo toliko zanimanja in naravnost divjega navdušenja kakor za to Udeležba je res velika, kar dokazuje dejstvo, da je že po nekaj dneh, odkar je bila tekma razpisana, prispelo na uredništvo tistega madridskega večernika več sto odgovorov, ki v duhovitosti res kar tekmujejo.

Ta igra, ki obstoji iz vprašanja in čim duhovitejšega odgovora nanj, je postala že kar nekaka panoga ljudskega športa, ki se je s čudovito naglico razširil med vsemi ljudskimi sloji, na drugi strani pa prepričljivo dokazuje, kako so si tudi Španci v sedanjih napetih časih zateleli malo zabave in razvedrila, čeprav v dokaj nenavadni obliki. Pravijo, da med madridskimi prebivalstvom sploh ni skoraj nobenega družabnega razgovora več, ki ne bi potekal v znamenju gesla »kaj pravita drug drugemu?«, gesla, pod katerim je bila tekma razpisana. Bistveno pri tej zabavni tekmi je besedna igra, ki je na njej španščina tako zelo bogata škoda je le, da se svojstvene španske besedne igre v nešteti primerih niti ni mogoče presaditi v kak drug jezik, ker bi brž izgubila svoj pravi smisel in ost. Vprašanje, ki naj nanj udeleženci tekem odgovore, se v glavnem nanašajo na dogodke in stvari iz vsakdanjega življenja, na živali, na živila in drugo.

»Da bomo še mi nekoliko deležni veselega razpoloženja, ki je vanj razpis omenjene madridske tekme spravil Madridčane, naj navedemo vsaj nekaj vprašanj in odgovorov, ki z njimi te dni Madridčani tekmujejo v duhovitosti.

»Kaj je rekla riba vodi?« — »Brez tebe ne morem živeti.«

Kadar se dva Madridčana srečata na ulici, že vpraša prvi drugega, »kaj pravi dežnik polici?« Odgovor se glasi: »Ogrni se, nesramnica!« Cigareta gospodične Dolores pravi cigaretu njene prijateljice: »Pozor, sveže prepleškanole!«

Grozna jagoda rozini: Babica, povej mi kakšno pravilico!

Pisemski papir peresu: »Nikar me tako ne praskaj, ti malile!«

Ponev jajcu: »Le odloži, saj ti bo brž tako vroče, da se boš potil.«

Zlica sladkorju: »V kavi nasvidenje!«

Vojaki se bavijo z bolj času primernimi vprašanji. Ljudozre pravi svojemu tovarišu, kadar zagleda, da se kje v bližini spušta na tla padalec: »Glej, glej, kosilo že gre!«

Krokodil žirafi: »Skrij vendar svoj dolgi vrat, če ne bo še kdo mislil, da sva oklepnic!«

Opica slonu: »Vsaj pri dedu odloži svojo protiplinsko krinko!« Sploh igra slon pri tej madridski tekmi, najbrž zaradi svoje bistrosti, veliko vlogo. Čebri pravi: »Pojdi mi izpod nog, ti arestant ti!« Bolhi pa, kadar ga vkrcavajo na ladjo, pravi: »Kam pa tako siliš, revica!« In cigaretu: »Tako majhna stvarca, pa toliko dima!«

V podzemski železnici sem slišal, kako se je A. začudil B.-ju: »Si ti debel, joj! Najbrž imaš dve živilski nakaznici.«

Neka Carmen je dejala vsiljivi ciganki: Z roke mi pa že ne boš brala. Casu primerneje bi bilo kaj podobnega, kakor če bi zajec opozoril mačko: »Pozor na črno borzlo!«

Druga vrsta vprašanj in odgovorov je že bolj nevarna, ker se nanaša na ljubezen in politiko. Oboje je zelo kočljiva stvar in je marsikdaj treba držati jezik za zobmi, ali pa svoje misli izraziti vsaj takole »skoz ročce«. In Španci to imenitno znajo, tako da se jih kar ne upamo posnemati, da se ne bi morda še osmešili pred njimi.

Tretja vrsta teh vprašanj in odgovorov pa je uderila bolj na praktično plat. Svoje mesto je našla v časopisnih inseratih. Tako je na primer nek madridski časopis prinesel tale inserat: »Kaj pravi Deziderija svoji sosed?« — »Nikjer na svetu ne prodajajo tako dobrega pohištva in tako poceni kakor pri tvrdki »Gonzales«, Alcala cesta 34.« Na tem polju se vsekakor odpirajo še široke možnosti.

In za konec še tole: Sodnik je vprašal pričo: »In kaj je rekel obtoženec policistu?« Priča: »Kaj, tudi vi, gospod sodnik? Jaz sem pa mislil, da ste vendar resen človek!«

Tekma je prinesla vsestransko korist. Ni ustvarila veselega razpoloženja samo med vso madridsko javnostjo, ki se je s tolikim navdušenjem in strastnostjo udeležuje, temveč je res odlično poskrbela za zabavo tudi v uredništvu tistega madridskega časopisa, ki jo je razpisal. Še največ prijemljivega pa ima od nje najbrž lastništvo lista, saj se je že v nekaj dneh naklada vprav zaradi tega zabavnega branja nepričakovano visoko dvignila. Zanimivo bi bilo torej nazadnje še vedeti, »kaj pravijo drug drugemu« ljudje, ki ta časopis izdajajo.

Smrtna obsodba dveh tatov v Berlinu

Berlin, 5. marca. »Posebno sodišče v Berlinu je obsodilo na smrt 35 letnega Karla Kreisla in 50 letnega Ota Detzola, ki sta kradla živila iz več trgovin za živila, ki so bile prizadete pri zadnjem britanskem letalskem napadu na nemško prestolnico. Smrtna obsodba je bila že izvedena. Ta takojšnji poseg sodišča proti izrabljalcem nesreče drugih je prebivalstvo ugodno sprejelo na znanje, kajti v njem vidi strogo opomin in jamstvo, da se podobni primeri v bodoče ne bodo več ponavljali.

Sorodnost boljševizma in angleškega kapitalizma

Berlin, 5. marca. »V kratki razlagi k nedavnim govorniškim nastopom angleških in ameriških politikov, da bi pripravili ugodna tla za zaroto proti Evropi v korist boljševizma, navaja »Völkischer Be-

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

269.

Vinicij je šel iz ječe k Petroniju, ki mu je povedal, da se bodo igre začele čez deset dni. Vinicija je ta novica potrla, da od Petronija ni maral iti domov, temveč je zavljal na Forum med množico trgovcev, meščanov, govornikov in postavačev. Vročina in gneča sta ga tako utrudili, da se je nekje naslonil na zid, zavzdihnil kakor otrok in zaspal. In v sanjah je videl čudne, pisane, razburljive prizore.

270.

Zdela se mu je, da sredi noči odnaša Ligijo čez nepoznan vinograd. Pred njima gre Pomponija Grecina ter jima sveti. Glas, podoben Petroniju, se je zdela, da ju kliče nazaj, toda Vinicij se ni zmenil zanj, temveč je šel dalje proti koči, na pragu katere je stal Peter. Vinicij mu je pokazal Ligijo ter mu dejal:

»Prihajava od iger in je ne moreva zbuditi. Zbudi jo ti!«
Toda Peter je povzdignil oči in dejal:

»Naj jo zbudi Kristus!«

obachter stedeče besede angleške revije »Spectator«: Pravega in resničnega nasprotja med boljševizmom in britanskim kapitalizmom tudi pred vojno ni bilo, pa četudi bi obstajal, bi danes že izginil. Sliši se, kakor da bi bil to izrek iz propagandistične zakladnice osnih držav, pravi nemški list, toda resnično je to dobesedno vzel iz enega največjih glasil angleške bogataške klike. Ta ugotovitev, ki se zdi na prvi pogled silno paradoksalna, je v dejanskih stvarnostih resnična, saj izvira iz gotovega strahu Angležev, ki so v takšnem stanju pripravljeni, da prodajo svojo dušo hudim, samo da bi se sami rešili.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 29.

Prihodnje dni dobimo nekaj vagonov slame. Interesente prosimo, da se oglašijo. Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 29.

Brezove metle dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova cesta št. 29.

Korenje, rumeno kolerabo in krmlino peso prodaja od petka, t. j. 5. t. m. dalje Gospodarska zveza v svojih skladiščih v Maistrovi ulici št. 10.

SGARAVATTI SEMENTI S. A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc. Semena za zelenjavo, krmila itd.

Chiedere offerta. — Zahtevajte ponudbo.

ZONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

IZVIRNI ROMAN

»No, Boštjan,« ga je nagovoril Tehar. »Čestitam!«
Boštjan je zmignil z roko.
»Kakšen pa si se je hudoval oče,« Boga zahvali, da imaš grunt in da Mernik ni več dražil. Najbrže se mu je neumno zdelo. O, denar pa ima ta zlodek!«
Boštjan se je skušal nasmejati, a usta je imel otrdela. Hvalježno je samo pogledal očeta, ki je bil videti srečen.
»In dolg, oče?« je končno izdaval.
Oče se je živo nasmejati:
»Dolg? Kaj to te skrbi? No, no, brez skrbi bodi! Nikoli te ne bom terjal. Samo dobro besedo mi boš dajal na stara leta. Veš, lepo besedo več cenim. Star sem in ne potrebujem denarja, dobre besede pa! No, me boš že razumel, ko boš v mojih letih.«
S tresočo roko ga je potrepil po glavi, poiskal njegovo roko in mu jo krepko stisnil. V očeh sta se mu iskri solzi hvalečnosti in sreče.
»No, vidiš, Boštjan, korajžo!« je posegel vmes še Tehar. »Če si tako daleč spjel, boš pa še naprej, ni zlodej. Bog te ima rad, kakor vidim, mi pa tudi, da ti bomo šli vedno na roke.«
Boštjan ju je nekaj trenutkov nezaupljivo gledal in iskal resnice v njihovi oči. Ko je videl, da na lažeta, je segel obema v roko.
»Bog pomagaj!« se je nasmejati. »Z božjo pomočjo.«
»Tako je, viš, Boštjan!« je kimal oče.
»No, viš, Kar zavidam ti, ker si mlad,« je pridral še Tehar. Vsak je potlej zrl okoli sebe. Boštjanu so splavale oči proti Lisu.
»V hišo bo treba,« se je oče spomnil.
»Saj res,« je mnenja tudi Boštjan.

Krenili so proti hiši, iz katere je prihajalo živahno govorjenje, trkanje s kozarci in nazdravljanje Boštjanovemu zdravju in sreči.

»Kod pa hodiš?« je Blask v šali opomnil Boštjana.

Ni mu odgovoril, samo nasmejal se je. Medtem mu je Šubece natočil kozarec vina, mu ga potisnil v roko in pozval:

»Pij, Boštjan! Na svoje zdravje pij, na zdravje svoje zemlje in vesel bodi!«

»Tako, tako!« so vaščanje živahno pritrjevali in dvigali polne kozarce, trkali in napivali.

Boštjan je bil zadovoljen in postal je razigrane volje. Zgrabilo ga je, da bi vsakega objel, močno objel in poljubil. Do vseh je čutil neomajno ljubezen.

»Na zdravje vseh!« je dvignil kozarec.

»Na zdravje našega očeta!« je spet napil in pogledal očeta, ki mu je obraz kar sijal od zadovoljstva.

»Na zdravje, na zdravje, Jernej!« so mu klicali.

Tudi oče sam je prijel za kozarec in odpil za požirek.

Boštjan je mislil napiti še Minki, pa se je premislil. Prezgodaj bi še bilo. Za to bo čas pozneje, no, prav kmalu...

Če ob pravem času zapade sneg, je kmetom najbolj prav. Z njim je pospravljen vse, repa je zakopana, ozimina vsejana, kora na peči ali pred hišo in strelja za vso zimo v šupi. Stari zlezejo na peč ali sedijo na zapeček ter gledajo, kako se zunaj vrtiljejo snežinke, prehitvejo druga drugo in se igrajo kakor otroci. Stariji je toplot pri srcu. Na gorkem so, poglavite skrbi so v kraju in napočil je čas počitka. Mladi pa še vedno brkljajo. Po pravici je treba brano, nasaditi lopate in motike, ker so se zlomile pri kopanju krompirja ali repe. Kajpak! Sin ali hlapec sta bila preveč štorasta in sta jo poglala k vragu. Nerode nerodaste! No, zdaj pa je popravljaj in pluj v roke, da ti bo šlo bolj od rok, si mislijo stari, ko jih gledajo z zapečka... Mladi so res pridni. Vrtijo se okoli mizarnika, privijajo leseni privijač, da kar bolešno škriplje, stružijo, da leti naokrog po vsej hiši. In nastajajo čisto nove reči. Lej, lej, kdo bi si mislil, da zna naš celo mizo napraviti! In kako

vešče, pa dobro! Se mizar, ki ima patent, bi je bolje ne napravil. No, prav, prav, si mislijo oni na zapečku. Meta se bo imela dosti dote, pa če se že po vsej sili hočeta vzeti, pa naj se. Zakaj bi jima branili, ko sta tako kozoglava in trlepa? Sama naj si spravi skupaj... Drugi dela spet stiskalnico za sadje. Saj, saj, na kamen je res nerodno tlačiti, pa še dobro se ne stlači. In tudi nevarno je. Če te kaka Miska zmoli, pa imaš prst pod kamnom in potlej pa že veš, kako je. Kri, dohtarji, špital in še marsikaj, kar bi ne bilo treba. Mladi pa so iznajdljivi. Jeseni je v Knežji vasi videl novo stiskalnico. E, dobro bi bilo, če bi imeli tako tudi pri nas. Načrt je kmalu gotov, samo v glavi seveda. Kaj bi še na papir črtal, ko ni treba! Sedaj je zima in čas je, da načrt uresniči. Oče nevarno gleda sina in se mu po tihem smeje, če sinu ne gre vse od rok, kakor bi moralo. Pa sin se ne zmeni. On že ve, kako treba. Seve, oče misli, da smo mladi taki telebani. No, no, bo že videl! Pa spet pljune v roko in krepko podgrne z obličem, da bi se kar iskre kresale, če bi bilo železo namesto lesa... Čez kakšen teden je stiskalnica gotova in drugo jesen bo dobro služila. Mladi pa res niso trlepi, kakor mislimo, mora oče končno le priznati. Hribarjev se je lotil soda. E, saj ne bo šlo, mu odsvetuje mati. Pusti! Še oče ga ni napravil bogve kaj, pa bi ga ti. Bomo videli, pravi Janez, in si ne pusti oporekati. Pa mu kar gre. Lansko zimo je napravil tri kadi, letos pa mora sod. Ni zlodej. Mati nezaupljivo gleda njega in njegovo delo, ki gre h koncu. Tudi ona mora priznati sinovo spretnost in iznajdljivost. Otroci so pozimi za največje nadlego. Poleti jih nažeješ na pašo, v trgovino, sem pa tja, pozimi pa res ne gre, da bi zmrazovali... A saj bi še šlo, če bi bili tihi. Pa zmerom brenče kakor čebele. Mali jokajo za vsako stvar: če jim cucelj pade iz ust, če jih zapoznela muha poščegeta po nosu ali če jih starejši bratec podrega po nagih bedrih... In tulijo tako, kakor da bi jih kdo s kože deval. Umirijo se šele na materino besedo. Nekoliko starejši se pričakajo za orehe, dražijo psa, ki se je prišel gret v hišo, ali pa vlečejo mačka za rep, ker preveč drnuha na klopi za pečo. Stari očetje jih svare, naj mirujejo, a zaleže samo takrat, kadar se nad njimi počeno zaderejo. Potlej je spet precej nemir in še celo večji kot prej.